

Opis źródła:

Pamiętniki Nowego Pokolenia Chłopów Polskich - jest to wydawnictwo, będące zbiorem krótkich wspomnień mieszkańców wsi, którzy zgłosili swoje wspomnienia do konkursu ogłoszonego przez Instytut Gospodarstwa Społecznego Szkoły Głównej Handlowej. Pamiętniki te traktują w dużej mierze o czasach międzywojnia, II wojny światowej, oraz okupacji i lat powojennych. Niżej przedstawiony tekst źródłowy jest fragmentem jednego z pamiętników pt. „Mój pamiętnik, czyli chleb nasz powszedni”, w którym autor wspomina moment wybuchu II wojny światowej oraz tego, co się z tym wydarzeniem wiązało, a także jaki mieli stosunek do wybuchu wojny mieszkańcy jego miejscowości.

Miejsce i data wydania

Warszawa 2002.

Tekst źródła (fragment):

Miałem sześć lat, gdy wybuchła wojna 1939 r. Wychowywała mnie wówczas babcia, w domu rodziców pozostawali dwaj młodsi bracia. Na wojnę poszło wielu z okolicznych wsi, między innymi i mój ojciec. Szli ochoczo, zapewniając płaczące niewiasty i dzieci, że szybko rozprawią się z wrogiem, i powrócą. Wróciło dwóch - mój ojciec po upadku Warszawy i sąsiad po trzech dniach, bo nie zdążył już na wyznaczone miejsce mobilizacji. Tylko jeden z wyruszających na wojnę ze wsi, w której urodziłem się i wychowałem, dotrzymał obietnicy, że wróci jako zwycięzca. Wrócił, lecz dopiero po blisko sześciu latach bitewnych zmagania na różnych kontynentach.

Słowniczek pojęć:

II Wojna Światowa - największy konflikt zbrojny w historii świata, wywołany m.in. ekspansywną polityką III Rzeszy oraz niezadowoleniem z postanowień traktatu wersalskiego. W Polskiej historii za datę rozpoczęcia II wojny światowej przyjmuje się atak Niemiec na Polskę we wrześniu 1939 roku.

Pytania do źródła:

Pytania do uczniów szkoły średniej:

1. Jaki obraz dnia wybuchu II wojny światowej wyłania się z wyżej przedstawionego tekstu źródłowego?

2. Jaki był stosunek mieszkańców miejscowości, o której mowa w tekście źródłowym, do wyruszenia na wojnę? Jak było morale rekrutów, w świetle przytoczonego fragmentu?
3. Czy każdy, kto wyruszył walczyć we wrześniu 1939 roku, wracał do domu? Jak myślisz, skąd w rekrutach brał się entuzjazm i chęć ruszenia na front?
4. Jakie były przyczyny ataku III Rzeszy Niemieckiej na Polskę? Kiedy miał miejsce atak? W jaki sposób zareagowali sojusznicy Polski?

Pytania do uczniów szkoły podstawowej:

1. Jakie były przyczyny ataku III Rzeszy Niemieckiej na Polskę? Kiedy miał miejsce atak? W jaki sposób zareagowali sojusznicy Polski?
2. Podaj datę ataku Związku Radzieckiego na Polskę. Jakie były przyczyny ataku ZSRR na Polskę?
3. Jak przebiegała wojna obronna Polski we wrześniu 1939 roku? Czy Polska miała szansę na odparcie wrogów? Rozwiń swoją odpowiedź korzystając z wiedzy własnej.

Wskazówki:

Odpowiadając na pytania pamiętać należy o sytuacji rekrutów i odpowiedzieć sobie na kilka pytań pomocniczych: czy wyruszający na wojnę mieli z wojną styczność? Czy byli świadomi nadchodzącego zagrożenia i tego, w jaki sposób wojna ta będzie wyglądać? Ponadto, w tekście jest mowa o rekrutach pochodzących ze wsi. Czy chłopcy mniej wiedzieli o świecie, niż żołnierze pochodzący, na przykład, z miast? Jaka rolę w tym odegrały druki ulotne oraz propaganda?

Warto przypomnieć sobie również, co działo się przed 1 września - jakie III Rzesza Niemiecka miała roszczenia wobec Polski, a także które z państw zaanektowano.

Najważniejsze czasy:

1938 - Anschluss Austrii

1 września 1939 - atak III Rzeszy na Polskę. Wybuch II wojny światowej

1-7 września 1939 - obrona Westerplatte

Literatura pomocnicza:

Kaczmarek R., *Historia Polski 1914 - 1989*, Warszawa 2010.

Imię i nazwisko osoby opracowującej rekord: Łukasz Wołczyk